

Ese de trei ori in seputemana: Mercuri-s., Vineri-s si Domineca, cand o cota intraga, cuod numai dijumetate, adesea dupa momentul impregnurilor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	8 fl. v. a.
" dijumetate de an	4 " "
" patrariu	2 " "
pentru Romania si strainetate:	
pe an intreg	16 fl. v. a.
" dijumetate de an	8 " "
" patrariu	4 " "

ALBINA.

Invitare de prenumeratiune

1 a

„ALBINA.“

Cu 1 iuliu cal. v. se incepe alu doile semestru din anulu curinte, pentru care deschidemu prenumeratiuni.

„Albin'a“ va aparé casí pana acum'a, asisdere si conditiunile de abonamentu remanu totu cele ce se vedu in fruntea foii, adeca:

pentru tierile Austriei:

pre dijumetate de anu 4 fl. v. a.
pe patrariu de anu 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:

pre dijumetate de anu 8 fl. v. a.
pe patrariu de anu 4 fl. v. a.

Pre dd. prenumeranti de pan' acu, ii rogàmu ca cu ocasiunea reabonarei se binevoiesca a alaturá si una adresa tiparita daca a fostu buna.

Renoirea abonamentului catu mai curundu ni va face cu potintia incunjurarea intrerumperei in spedare, si orientarea despre numerulu esemplarilor de tiparitu.

Banii de prenumeratiune rogànu a se trimite sub adres'a: „La redactiunea „Albina,“ Viena, Josephstadt Lange Gasse Nr. 43.“

Vienna 10/22 iunie 1867.

In siedint'a de ieri a casei ablegatilor senatului imperiale provocà mare entusiasmu promulgarea amnestiei generale si pentru tierile cari nu se tienu de corón'a ungurésca. Aceste tieri inca si ayura ómenii loru de popularitate partasi resmelitiei intemplete aici la 1848 si cari pentru a-si scapá vieti'a au luatu fug'a in strainetate, unii s'au asiediatu in America cu diferite ocupatiuni onorabile. Acesti emigranti nemti neci au avut rolele neci au renumele emigrantilor din Ungaria, dar ei sunt doritii poporatiunei nemtiesci, desclinitu Ioane Kudlich barbatu in adeveru cu popularitate, pentru ca a fostu primulu in acelui timpu scomotosu a propune eliberarea tieranului din catusiele feudalismului. Elu pote astadi returna pentru a-si vedé in betranetie fructele nisuintelor lui ca june.

Tierile germano-slave ale Austriei saluta cu bucuria acestu actu de gratia imperatésca. Austr'a nu mai are emigranti in strainetate, s'a impacatu cu ei prin unu pasiu prè gratisosu. Se dee Ceriulu ca se vina si actulu care va impacá controversiele interne ale natiunalitatilor ca asiè Austr'a se pote procede pre adverat'a cale a desvoltarii libertatei constitutiunale.

Diet'a Ungariei procede altmintre, fatia cu amnistia nu casí senatulu imperiale. Importanti'a amnestiei pentru Ungaria, mai mare, caci Pulszky, Klapka, Kossuth scl. si ca emigranti totu faceau la politica pre cont'a pacei interne a monarchiei. Monarculu i-amnestia cu ocaziunea incoronarei, si Kossuth astadi are voia a returna, ceea ce mai nainte nu se accepta, o simpla alusiune la acesta n'am cutesat a reproduce din foile straine, n'aveau indrasnél'a s'o spuma neci foile magiare. Monarculu merse si mai departe, darurile de incoronatiune (100.000 de galbeni) le daruì pre sém'a

ostasiloru voluntari cari la 1848 s'au luptatu in contr'a armatei imperatesci, pre sém'a veduveloru si orfaniloru remasi de la acestia. Lumea fu suprinsa de atat'a marinimitate imperatésca carea nu numai iérta pecatele comise, ci are si indurare. Daca si acei luptatori contra armatei imp. gasescu grata la inim'a bunului Domitoriu, cu atat'a mai vertosu noi romanii potemu spera dreptate, caci nu ne-am luptatu contra, ci pentru imperatia, atacati de ostasii republicei den Dobritinu. Repetim ca a fostu supindere, dar stang'a diete merse mai departe pretindendu ca acei honvedi se fie sustienuti cu banii tieriei. Pretensiunea cadiu in fat'a majoritatei dietali dar daca s'ar fi primitu, nòa nu ni-ar fi remasu alta cale de catu a ne alaturá parerei lui Mileticiu, si a pretinde si noi ca totu cu banii tieriei se se sustieni si ostasii natiunalitatilor de la 1848, veduvele si orfanii acelui ostasi. —

Din politic'a esterna spuseram in nr. tr. ca Beust a imbiatu servitiile sale guvernului rusescu pentru modificarea tratatelor de la 1856, éra Gorciacoff a respinsu cu observatiunea ca voiesce se-si reserve mana libera. Fóia ministeriala „W. Ab.“ corése astfelu scirea ca Beust a pomenit de modificari intr'o depesia catra Paris, éra ce cugeta Rus'a, lasa se spuna organele ei. Aceste organe inse nu dedera inca graiu. —

Sultanulu a plecatu ieri catra Paris, unde se spéra invore multiamitoria in cestiuenea Candie. Omeru Pasi'a n'a potutu inca pacificá insul'a, suferi si cateva caderi, si se vérse sange multu. Poterile si-dau silint'a a induplecá pre Sultanulu, ceea ce daca nu va succede la Paris, se va incercá probabilmente si la Londra unde l'a invitatu regin'a Angliei.

Societatea literaria romana.

Primim incunoscintiare cumca membrii societatei pentru stabilirea ortografiei romane se vor intruni estimpu

in 1 augustu la Bucuresci, in urmarea unui decretu domnescu, comunicatu membrilor cu chartia ministeriului cultelor si instructiunii publice de datulu 2 iuniu. Domnulu ministru D. Brateanu, postindu cu reverintia pe membri a se infatisá din tóte partile, adauge că „ascépta cu nerabdare acea di frumósa, carea va fi o serbatore natiunala.“

Se ne alaturàmu si noi cuvintelor rostite de Brateanulu. Din acea di frumósa, progresulu romanului in cultura va fi mai rapede, mai securu si mai lesne. Mai rapede, pentru ca avendu un'a si aceea-si ortografia tóte cele diece milioane de romani din cõce de Dunare, imprumutatu si-vor folosi unii opurile literarie ale altor'a, ajutandu-se astfelu imprumutatu: rapediunea va fi mai mare de catu asceptandu pana ce in fie-care ortografia vor aparé opurile necesarie. — Mai securu progresulu, pentru ca nu va mai fi espusu la suma asiè mare de critice incuvintiatorie si descuvintiatorie, de unde apoi flutuatiuni, si in fine confusiune. — Mai lesne, pentru ca vor contribui diece milioane de odata, si unde poterea e atat'a de mare, pedecele se de-latura mai cu usioretate.

Nesmintitu cumca cu stabilirea ortografiei inca n'am facutu d'ajunsu tuturor detorintelor nòstre fatia cu limb'a, dar s'a delataturato pedeca mare, éra dictiunariulu si celealte, esperantu, vorurmá mai lesne. Filologii nostri vor face si acésta intreprindere, si poterile tuturor'a vor ave terenu destulu de aptivitate, se speram ca ei se vor intruni apoi in numeru si mai mare, simai proportionat, pentru a forma o societate literaria permaninte, ea pana una-alta se substitue academiu.

Cu dreptu cuventu s'a potutu dice cumca dfa intrunirei va fi serbatore natiunala, caci in acea di se va dovedi cumca ne-am cunoscutu insi-ne pre noi, am cunoscutu facultatile ce le posiedem, si in cultura voimur se procedem tienendu socotá de aceste facultati naturali. Se ne splicamu: Am cunoscutu cumca suntemu unu corpu natiunale geneticu de diece milioane, cumca individualitatea nòstra natiunala e atatu de multi expresa, asiè de bine marcat a, cum neci la una alta natiune din Europa, cata e cultura si cunoscuta, caci neci-unu poporu nu locuiesce langa olalta in numeru de diece milioane fora se nu aiba dialecte, numai noi romanii — multiamita Provedintie! — n'avemu dialecte neci provincialisme (diferint'a cate de unu cuventu n'are dreptu la acestu terminu,) tieranulu din Marmat'a precepere pre cel'a din tiér'a romanésca candu i canta: Dembovitia apa dulce! — totu asiè celu din Besarabi'a rusescu precepere suspinele Crisanului: Nu-e, nu-e dreptate, nu-e! Tienendu socotá de aceste daruri de la natura, in progresul unostru vom nisuf ca literatur'a nòstra inca se remana un'a.

Limb'a poporului si limb'a literaturi la romani va fi un'a si aceea-si. Pre cum vorbesce tieranulu la vétra sa, la cõrnele aratrului seu, asiè pledéza

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corectanti a-i nostri, si d'adreptul la Redactiunea Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43, unde sunt a se adresi si corespondintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a către vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cel anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interes privat — se respunde cate 7 or. de linie repetirile se fac cu pretiu soadiut. Pretiu timbrului cate 30 or. pentru una data, se antecipa.

advocatulu in foru, fie-care cu termenii sei, dar amendoi se precep. Precum se vorbesce bine, asiè se si scrie bine. Noi n'avemu alta limba pentru tieranu, si alta pentru literatura, casí d. e. la nemti, a caror'a poeti din literatura sunt preceputi numai de ómenii literati, éra pre cei ce canta in provincialisme ii intielegu numai respectivele provincie, din contra e la noi caci doin'a unui Alessandri s. a. o precepui toti cati se numesc romani, fie pe veri-ce gradu alu culturei. Si acestu momentu e de multa importantia, de mare folosu pentru generalisarea culturei.

Romanulu dupa ce invétia a ceti si scrié, folosesce delocu opurile literaturei sale. Némtiulu in se forte lungu timpu are de lucru cu felu de felu de reguli gramaticali pana s'ajunga a se indulci de literatura.

Aceste folose nu sunt pentru noi numai de interesu literariu, ci si politiciu. Drepturi politice castiga popórale in vertutea intieligintiei loru. Cu catu dara noi mai lesne ni potemu crea intieligint'a, cu atat'a mai lesne va fi si castigarea acelui drepturi.

Se luàmu essemple de la alte popórale. Itali'a in evulu mediu, desí impartita intre multe guverne, fu totusi gloriosa, cultur'a ei de modelu tuturor popóralor, pentru ca inca in secl. 13 unu Dante sciu a-i dà una limb'a, carea — in man'a dialectelor italice — erá precepuita de poporulu intregu, si de inventiatiile principi din Itali'a, si de asinarii (pastori asiniloru, magariloru) din Florentia. Asiè espuse elu individualitatea natiunala, si progresulu italiano ce-i urmá apoi, pana si resultatele politice, Itali'a trebue ca si lui se i le multiamésca.

Daca noi nu vom fi norocosi a ave unu Dante pe terenulu poesiei, ca pre alu limbisticiei neci avemu lipsa de unu opu giganticu casí contopirea atatoru dialecte intr'un'a limb'a.

Fie ca lun'a lui augustu ce vine se justifice sperantiele nòtre, se ni dee una ortografia, ca asiè inventiatur'a se fie pentru romanu catu mai penetrabila, cultur'a catu mai generala, si in timpu scurtu se vedem o multime de carturari respanditi prin totu corpulu natiuniei, facendu ca intregulu poporu se-si precépa drepturile si detorintele sale, se-si unésca aspiratiunile.

Si candu tóte mintile romane vor fi luminate in preceperea intereselor proprii, atunci inimile vor ave numai o dorinta, caci fiii intrigelor vor trebuì se despara naintea luminei, si asiè nu numai se va asecurá aici sórtea romanismului, ci vom poté inca a ingrigi si pentru fratii nostri din colo de Dunare. Atunci, iubite cetitoriu, ei dar ca presupuni cum se va deslegá caus'a orientului?

Congresu metropolitann.

Ni se scrie cumca Escel. Sa Parintele Metropolitu Andrea br. Siaguna, impreuna cu ambii episcopi romani or. Itilelor Parintii Iacoviciu si Popasu,

sub decursulu incoronatiunei in Buda-Pesta se fie facutu unu pasiu colectivu pentru resolvirea neintârziata a congrsului metropolitan spre regularea afacerilor bisericescii si scolarie. Congresulu, pre catu scim, se va compune (dupa combinatiunile inca din Viena de la 1862) de $\frac{1}{3}$ din cleru si $\frac{2}{3}$ de mireni, si pentru prim'a data impreuna din 90 de membri, adeca cate 30 de insi pentru fiecare eparchia.

Inca pre timpulu existintei cancelarielor de curte luasemu cunoscinta ca s'au speditu incuviintiarile pentru tineria sinodelor, dar nu avemu inca informatiuni unde si cum se inprinde caus'a, a careia resolvire o urgiza si S. Loru.

Dief'a Ungariei.

Siedint'a casei representantiloru din 18 iuniu.

(+) Autenticandu-se protocolul siedintiei urcate, presedintele aréta cumea G. Tanárky, Kautz si L. Toth si-au depus mandatele de reprezentanti de ora ce au primitu diregatoria, — mai departe cu dorere anuncia ca au repausat deputatii: I. Illésy si I. Rónay, cestu din urmă a fostu deputatulu cercului romanu din San Mielosiului mare in cottulu Torontatului, — deci speram, ca asta data romanii din acel cercu voru desvoltá o energiá mai mare si voru delaturá certele reumatice pentru ca se nu reesa strainii spre daun'a comuna a natiunei intregi, — devis'a romanilor din acestu cercu se fie: „deputatu romanu“, apoi fie oricare va fi, numai romanu bunu se fie acelu alesu.

Dupa acestea urmă referad'a comisiunei emise pentru straportarea coroñei, — apoi referintiele comisiunei verificatorie propuse verificarea deputatilor mai de curendu alesi: I. Váradyi, G. Görgey, Fr. Börmes, L. Plachy, M. Fehér si — G. Gränzenstein din Oravitia.

Totu se verifica fara neci a exceptiune seu contradicere.

La cestu din urma referintiele a aflatu cu cale a accentuaseu grandore, cumea alegerea s'a intemplatu in ordinea cea mai buna, lasandu a se intielege cumea acésta e meritulu partidei lui Gränzenstein, si ca in fine ne mai fiindu (?) alti alegatori in fati' locului, presedintele au anuntiatu ca Gränzenstein s'au alesu cu o majoritate preponderante, caci intre cei ce au votat pentru Z. Mocioni sunt (?) 348 votanti dubti, — firesce ca indata s'au anuntiatu cumea Gränzenstein se verifica, inse de regula se sustiene dreptulu de a protesta contra alegerei in decursu de 30 de dile. — Contra acestei verificari n'a vorbitu nime, inse catu de curendu audimu ca

se va insinuá unu protestu contra acestei alegeri; — dar nu e speranta ca se va cassá cu toté ca alegerea e forte nelegală, caci scim bin, cumea diefa se tiene de principiulu: sie volo, sic iubeo, apoi indesertu s'ar nisu' cineva ca se capacetedie pre cei ce nu voiescu se deschida ochii spre a vedé adeverulu, — dar neci ca voiescu se scie despre unu adeveru ce nu consuna cu aspiratiunile egoistice ale acestor omeni sedusi acum de norocu (?).

Dupa verificare, C. Tisza asterne o propunere de decisiune in privint'a ajutorarei honvedilor din 1848 si a orfanilor si vedovelorlor. Acésta se va desbatu in siedint'a de sambeta.

Apoi Mileticiu interpelà pre ministeriulu intregu, cumea voiescu guvernulu ca se asternă casei in forma de proiect de lege decisiunile congresului serbescu din Carlovets?

B. Wenkheim respunde in numele ministeriului, cumea acest'a voiesce si a voit u se asternă casei unu proiectu de lege in privint'a acestui obiectu, inse acum a catu de curendu se va inchide sesiunea dictiei, asiè dara la convenirea viitora se va asterne acelu proiectu.

Mileticiu si-reservédia dreptulu a asterne in siedint'a mai de aprópe unu proiectu de lege in privint'a acestui obiectu.

Apoi ministrulu B. Horváth propune unele proiecte de lege in privint'a actului de incoronare si a donurilor regali. In urma aréta, cumea in siedint'a mai d'aprópe va asterne unele proiecte de lege in privint'a procedurei civile si criminale.

Siedint'a casei representantiloru din 21 iuniu.

(+) Deschidiendu-se siedint'a Miletits asterne unu proiectu de lege in privint'a indestulirei natiunalitatilor.

La ordinea dileyi e proiectulu de decisiune alui C. Tisza in privint'a ajutorarai de catra tiéra a honvedilor din 1848, vedovelorlor si orfanilor lor.

C. Tisza motivandu-si propunerea, dice ca honvedii s'au luptat pentru esistint'a si sustinerea tieriei, prin acésta firesce ca s'au facutu demni de recunoscint'a tieriei, caci de si au eadiutu ei in lupta, si prin acea cadere s'au demonstrat ca tiér'a posiede potere de vietia; — elu aru fi dorit u toti luptatorii pentru aperarea constitutiunii se fie recompensati prin donurile tieriei, inse acésta ar fi o greutate prenare pentru tieria, ajutorarea honvedilor inse crede ca s'ar poté face pré usioru prin concursulu comunu alu tieriei. In fine dice ca onoreea Ungariei pretinde ca se faca dispusetiunile cuvenite in privint'a acésta.

Bar. Bela Vay din contra nu pote partin'i proiectulu, caci operatorii constitutiunii au fostu si aceia cari s'au luptat si se lupta pentru dens'a si cu armele spirituale.

Ministrulu B. Horváth dechiara in nu-

mele guvernului, ca nu pote parti' proiectulu.

B. Halász din stang'a estrema pretinde ca proiectulu din cestiune se nu se desbatu acum, ci mai nainte se se prede se sectiunilor.

Patay nu se indestulesce cu o recompenza, seu ajutorare din gracia, ci cere indestulire legala.

Sig. Popu recunosc ca natiunea magiara s'a luptat pentru esistint'a sa, dar elu, carele a luat parte activa in acea epoca, pote marturisi ca Kossuth a trecutu peste marginile luptei de aperare si ca au amenintat pe romani ca i va sterge de pe fati' pamantului, — — dupa revolutiune si elu a mancatu pane amara ca toti luptatorii pentru constitutiunea magiara — — prin urmare e contra proiectului.

C. Ghyczy face deosebire intre aceia cari s'au luptat pentru constitutiune si intre aceia, cari orbiti de reactiune (?), au arestatu arme contra constitutiunei. Firesce cei d'antai trebuie recompensati si ajutorati prin concurgerea de buna voia a tieriei intregi.

Markos in numele conationaliloru sei rutoni, se dechiara ca s'au luptat — ca honvedi magiari.

Bonis se indoiesce ca s'aru poté face cestiune natiunala si din acésta cestiune, care interesdia tiér'a comuna; — dice ca natiunalitate inca au consenitul eu aperatori constitutioni, si de aceea la ajutorarca honvedilor nu se va observa diferint'a de natiunalitate, caci ori de ce natiunalitate se fie fostu, ei ca cetatienei magiari s'au luptat. Se mira ca Sig. Popu se epeatorédia contra barbatilor bravi din 1848, de ora ce si elu a fostu cu guvernulu lui Kossuth in Dobritinu.

S. Popu reflectádia ca e adeverat u cumea a fostu la Dobritinu, inse e adeverat si aceea ca totu de una a facutu atentu pre Kossuth ca se indestulésca natiunalitate, caci intr'altu chipu trebuie se cada precum a si cadiatu.

P. Szontágh partinesc proiectulu. — Miletits inca lu partinesc, inse cu acea intre-gire ca nu numai honvedii magiari, ci toti luptatorii din 1848 se fie ajutorati prin tiéra. (Con-tradicteri.)

Mai vorbira pentru proiectu: Cont. Keglevich, Böszörényi, P. Nyáry, Nic. Nagy, Domahidy si L. Tisza.

Contra pledara: Somich si ministrulu Andrássy, carele in fine tienu o lectiune aspră partidei din stang'a pentru ca e neindestulita cu toté ca guvernulu permite o libertate de presa, carea trece peste marginile legale si a datu dovedi ca se nisuesce a sustine tota libertatile constitutionale.

Dupa ce C. Tisza avu cuventulu finale, se ceru votisare nominala si cu acésta ocasiune s'a intemplatu acelu evenementu neindatinat, ca partid'a deákistiloru, carea pana acumu totu: „da!“ a votisatu, acum a trebuitu se dica: „nu!“, din care causa unii fora voia au disu: „da!“, inse indata se corésera escitandu ilaritate. — Proiectulu firesce ca a cadiatu.

(u) Onorata Redactiunel Cele ce V'am scrisu in reportulu meu din „Albina“ de domineca trecuta despre dieta si lucrarea subcomisiunii pentru natiunalitatii, se adveresc totu mai multu.

Diet'a intr' adeveru se va prorogá, seu pote si va suspinde numai siedintiele pe tempu nedeterminat — celu tardiu in optu dile; pentru ca nimanca nu mai are rabdare a ramane aicea si a lucra. In desbaterea proiectelor de lege propuse de ministeriu — nici ca se mai pretinde ca se intre asta data.

Subcomisiunea in cau'a natiunalitatilor si limbelor patriei — asiè mi se spune, ca a-lalta-ieri si-a incheiatu lucrarea, si — dora catu de curendu vom avea nociocirea seu chiaru nociocirea, a conosce, ce felu de sorte ni-au menit fratii magiari, stapanii nostri din gratia lui Duméu si a... Mi rezervu judecata.

Metropolitul Siaguna paresi si elu ieri demanézia capital'a Transilvaniei, éru episcopii nostri o paresisera inca mai nainte. Pre catu am potutu intielege, Escentient'a Sa poftitu de dominii deputati rom. din Transilvania, tiendu cu ei o conferintia politica domineca trecuta dupa amédiadi; a fostu o consultatiune generala, o comunicatiune imprumutata de pareri, foră vre-unu conclusu seu resultatul realu. Daca se tineea astfelu de consultatiune din capulu locului, seu incai nainte cu 3—4 septembani, ea poate se traga dupa sine altele si se duca la ceva intielegere; asiè — nime nu scie spune, daca va avea vr'unu folosu practicu!

Intr' aceea prin cercurile informate se suna, ca s'a facutu pasi resoluti in alte directiuni, anume pentru unu congresu generalu ortodox si — in favorea unor persone bine meritate de patria, se intielege de patria magiara. In este privintie credu ca eu-rendu vom vedé rezultat. Aci nu potu a nu constatá anomalii a cea colosală, carea dora nici o data n'a batutu la ochi ca in presentu, cumea adeca — Romanii cei mai buni, mai zelosi, se califica de patriotii cei mai rei! Totu acást'a stă si despre slovaci, serbi si rusini, ba chiaru si despre croati si sasi, apoi acésta carampterisza mai eclatantu spiritulu tempului de adi. (Si alta data renegatii nostri au primitu complimente de: jó hazaf! Red.)

Veti fi citit u foile de aici, ca cercurile decisive nu se multiamescu cu cei una su-ta mii de galbini, ce donara Maiestatile in folosulu honvédilor, adeca a soldatilor revolu-tiunii din 1848/9, ci mai facu felu de felu de planuri pentru ajutorarea acelora. Drépt'a dietei, adeca Deákistii, afara cu cale a se recomandá remasitelor acelei armate prin subscripsiuni libere, si ca adună in scurtu tempu peste diece mii florini; dar stang'a luă acestu ajutoriu ca'n bataia de jocu si se puse de facu dietei proponere ca ministeriulu se se indruma a face atare proiectu de lege si alu subscrerne dietei, si acésta propunere se va desbatu astazi

locu, apoi trebuie se marturisim u daun'a pentru ca Besarabia s'a desbinatu de catra corpulu statului romanescu, de care se tiene ea nesmintit, fiindu ca limb'a si dutinele poporului ei este in consonantia completa cu ale poporului romanescu. Cumea Rusia nu voiesce a se res-trange numai la Besarabi'a, se pote usioru cu-nosc din intentiunile ei ce cam de odata se impiedecara prin resbelulu de Crimia. Privindu Besarabi'a la statulu de curundu intemeiatu alu Romaniei s'ar poté molcomí la elu, totusi inse nu se afla urme de astfelii de dorintia si pofta. Poporatiunea, lenesia, trandava, neluminata, pentru ca laudă boiarimea de mai nainte, nu scie ceti si scrie si nu se sustiene de catu cu vinu arsu (rachiul), carne de bou, si cu malaiu, — nu se aventa pana la o ideia care ar invinge cele de tota diu'a si s'ar consolidá intr'o na-tiunalitate romanescă. Inse acestu statu unitu, Romani'a, totusi ar poté influentiá, macar numai din candu in candu, cu o potere atragato-ria supra partiei lui ce i o rapă Rusia! Astfelii, inse indepartatul periculu se incréa Rusia cu mare precautie a-lu nemici prin cultura — rusasca. Asa d. e. sosi demandatiune den Petropole ca in Besarabia se se zidesea scoli. Romanii din Besarabia cari intocmai ca locuitorii din Moscova sunt supusi ai imperatului rusescu au indreptatire a pofti, ba chiaru la lipsa materiala precum si spirituala. Deci este trebuintia mai antau de tota a se zidí scoli pentru limb'a romanescă si pe langa ele, in a-

FOISIORA.

Besarabi'a.

de Rudolfu Kuleman.

(Incheiere.)

Intrandu in satu, delocu dea stang'a ob-servu o casa ceva mai mare, cu acoperamentu sloboditu pana in giosu, ce custa din scandurale mici asemenea un'a altei'. Acésta este biserică. Ea e incungurata cu unu zidu de petri nelipite. Peste cale se afla cas'a popei, care traiesce intr'o locuinta tieranescă ca unu tieruanu, priveghieza la boii sei ce ernéza naintea ferestrilor, ara senguru, cosesc, treiera, si érasi, imbracandu vestimentu preutesc, se preface in popa. Usia este legata cu de gardu o sforicea. Eu o deschidu si pasiescu in curte. Naintea intrarii in odaia se afla o cubula cu nutretiu de porzi. In culina este intunecosu si aboresca nisice paie mucede ce se afla intr'unu unghiu de drépt'a. Dea stang'a este intrarea in odaia de locuitu. Preotului me recomandu ea unulu care la cutare casa doménescă am avutu onore a cunoscere pre dlu preotu in cutare functiune preutescă. Siedu sub ferestă pe unu scaun cu neacoperit cu penza, de a supr'a capului 9 iconi sante cari se intindu pana la pariete la laltu pe langa unghiu, sub acest'a se afla unu patu acoperit cu niste covoru. Altu co-

voru pistricatu este la pariete acatiatu pentru scutire de frigu precum si-pentru frumșetă. Pop'a pôrta unu halatu (vestimentu de comoditate) in forma de caftanu, pe cum au intindinat o portă manacii rusescii, acelu halatu nu se deschide la peptu, ci la spate. Cu o cureau de pele este incinsu. Perulu popei este impletit cu la femei si se slobode pe spate in dôue chice. Langa patu sta o mésa nalța la picioare, alt'a mica — pote fi pentru spelatu — sta langa soba (coptoriu). Prentés'a este imbracata intru toté ca o tierana, sta cu mai multi baiati mici la coptoriu, tienendu pe bratii unu baiatul cu la peptu. O femeia mare imbracata intr'u cojocu scurtu, cu calciuni pana la pôlele cojocului, intra in odaia si primește baiatulu din bratiele preutesei. O fetita cam de 8 ani este de dupa coptoriu si pasiesce prin odaia, imbracamintea ei custa intr'o camésia lunga pana la picioarele desuctie, legata pe la chiciuri cu o legatura rosie de lana (bracira). Biblioteca intréga jace pe unu coltui alu mesei inalte si custa dintr'unu catechisul rusescu si unu foliantu albastru scrisu in limb'a slavóna, care contine istoria sanitilor. Io mi esprimu dorint'a d'a vedé beserică. Preotulu numai de catu se inviesce, si-imbraca reverend'a. Beserică este cam 20 pasi indepartata de curtea lui. Ticranii trecu pe langa ea, facandu-si cruce si intorcendu-si fétia spre dens'a. Intre beserică si gardulu ei de zidu, cam 10 pasi, se afla o clădire de lemn in forma de columbariu, pe care se afla 3 clopoti in marimea celor de la curtile otilor de feru cu cari se dau semnele. Be-

serică cusa din trei despartiaminte: din intrata, din santuaru si din altariu care este la spatele unui pariete de iconi ce are dôue usi. Santuarulu seu alteum locul destinat pentru functiunile preutului, a cantatorilor, ce stau de laturi dupa niste radimaturi de lemn (stranele reu numite), pentru servitorii bisericesci (intielege epitropii) cari inse stau si in intratul ce este de 12 pasi lunga si de 12 lata. Avea intréga a besericiei, casí care alt'a nu mai are, este unu bunu de 10,000 morgen prusiani, si mai are 2 comune, afara de casele tieranesci. Candu s'a ziditul beserică de siguru ca nu s'a contatul pe imbuldiela mare de popor, si in adeveru ca o caricuma a unui gidovu din apropiare are domineca mai multi cercetatori de catu sant'a beserică. Odata, fiindu preutulu forte machinitu de larm'a celor din caricuma, a mersu cu crucea la densii si pe toti i a glun-gat in beserică. Dara affa-se vro scola pre acestu bunu mare? Dá! inse numai un'a care este ceroetata de 16 baiati si de 6 feti. Preotulu si sacristanul (paraclisiariulu) seu sunt invetiatori cari propun in limb'a rusescă, desă poporatiunea Besarabiei vorbesce limb'a romanescă intre care numai la medianopte spre Podoli'a se amesteca fractiuni rusescii si rutene. Daca in timpulu mai nou se ivesce vre unu semnu de legatura intre natiunalitatile desbinute si impraschiate, si daca acésta legatura merita a fi respectata, caci chiar si tieranulu nu sémena grău amestecat cu ovesu pe unulu si acelasi

(vineri) in dieta, după care tiéra se primeșca asupra-si grigea de ostasii sei eroici, cari se sacrifică și sangeră intru aperarea legilor din 1848 ce acum sunt restituite și confirmate de juramentulu regelui. Acest proiectu de lege se va depune pe més'a dietei și se va lăua la desbatere — macar numai pentru a compromite partia lui Deák și a regimului în ochii aceluor ostasi veterani și a poporului magiar. Se ascăpta că dréptă, adeca majoritatea domnitória va combate și pretinde a se delatura acelu proiectu de lege alu stangei; stanga înse lu va aperă cu totie armele elocintiei ei cei eminente; dar candu va fi constatatu prin vorbirile dreptei, cumea elu, acelu proiectu de lege, n'are prospete d'a reesi, — atunci dlu Tisza lu va retrage, pentru cuventul, ca se ferescă reprezentantia ticeri de una blamare atatu de cumpăta! — Vedeti, asie joca role politice domnii nostri magiari!

Dni Deputati nostri încă ne părescă cu gramad'a; astadi abie a trei'a parte se mai astă de fată. Nu sciu, cei ce se ducu, — ce mangaiare vor fi ducendu eu sine alegatorilor?

Viena in 8/20 iuniu 1867.

Onorata redactiune! Înaltulu ministeriu de agricultura, industria și comerț din Pesta a binevoită a esorié concursu pentru unu cursu telegraficu, ce se va incepe cu 15 iuliu st. n. in Pesta si va dură 3 lune.

Scopulu acestui cursu e, a cunoscă catu mai multi barbati, nascuti din Ungaria si Trnia pentru servitiu telegraficu.

Conditionile primirei sunt următoiele: Aspirantii trebuie se fie intratu in alu 18 ani alu vîtezie; se fie absolvatu celu pucinu 6 clase gimnasiale séu scol'a reala superioara; se scie limb'a magiara și germana si se depuna dupa primirea in cursu tac'a de 8 florini v. a. pentru instrucțiune.

Concursulu acest'a s'a publicat in fóia oficiala „Buda-pesti Közlöny“ in nainte de o luna, dara prin diuariele noastre, mi se pare, iuca nu s'a reproodusu.

De óra-ce inso chiamarea nostra e, ori in ce locu séu calitate ne astămu, a conlucră intru interesulu si pentru prosperarea dulcei noastre natiuni: mi ieu voi'a, a trage atențiunea laudabilei noastre tenerime la concursulu mențiunatu, eu atat'a mai multu, eu catu naltulu ministeriu a binevoitou totu de odata a decide, ca competentii, cari sciu si alta limb'a interna p. e. limb'a romana, se aiba preferintia, voindu a-i aplică dupa absolvarea cursului si depunerea examenului recerutu — ca oficianti de statu dupa impregiurari si trebuintia la oficile telegrafice in partile acelea unde se astă poporatiune de limb'a sa.

Suplicele se se adresedie fara intardiere catra naltulu ministeriu mai susu numitu.

Mi dau dura onoreea, a rogă pe pre onorat'a redactiune, se publice aceste sîre in pre-

tiuitulu diuariu „Albin'a“ mai vertuosu intru interesulu aceloru teneri romani, cari din lipsa medilöcelor nu s'ar astă in pusetiune de a continua studiele, cari inse după dorintă năstră a tuturor'a totusi se nu remana fara posturi, ci se ocupe celu pucinu cate unu postu statornicu, si bine dotatu pe unu campu, ce năpa' acum'a nu ni-a fostu pră cunoscutu.

Reمانu etc.

Atanasius Cimponeriu,
secretariu ministerialu.

Langa Oravitia (com. Carasiului) in 5/17 iun.

Dle Redactoru! Am se vi spunu catra cele ce se publicara pana acum referitorie la alegerea de deputatu in cerculu nostru, cumca Protocolul despre alegere atatu e de incarcaturi cu ne-adeveruri, in catu ne mirămu cum nu se sfira ómenii onesti a-lu subscrise. Din partea romanilor nu numai că nu-lu subscrise nimenea, adeca nici dlu vice-preside Dr. Hatieganu, nici vr'unu barbatu de incredere, ci chiaru din caus'a cumplitelor si gigantelor mintiuni ce cuprinde elu, se decise a se face Protestu, ce se si facu si in dilele acestea se va inaintă la dieta, celu putienu se véda diet'a si lumea, că romanii potu fi terorisati si maltratati, dar — că ei sentu si pricepu nedreptatea si nu se sfiscă o inferă si demustră in fati'a lumeide — nedreptate si volnicia.

A propos! Un'a inca nu vi s'a reportat: sciti că sér'a după alegere, domniele loru invigitorii cu mintiun'a, facura Dloru doctori Hatieganu si Popoviciu musica de pisice, pre care apoi sér'a urmatória o repetira; dar curendu după aceea par' că se căira si incepura a se scusă la dlu Hatieganu, de buna séma temendu-se de resbunarea romanilor. Vedeti, ce sunt misici! De altintrele la ai nostri nu pré multu li pasa de atari apucaturi necopte si próste; ce ne dore e, că domnii nostri straini totu mai credu, cumea iubirea séu stim'a romanului o vor castigá cu sil'a, si nu vedu, că ei prin pasirea loru, descepta si nutrescu o ura, care o data pote se li fie pericolosa, fora se li aduca candu-va vr'unu folosu. De li-aru deschide Ddieu ochii mintii, ca se si véda si conosca retacirea!

Agrisiu, (cottulu Aradu) in 14 iuniu.

Domnule redactoru! — Cu cea mai viuă bucuria ve potu inșciintă, cămca si in comun'a nostra a strabatutu radiele progresului naționalu, care a desceptat pe bravii poporenii de aici din letargia secularia.

Abunaséma e unu ce forte imbucuratoriu pentru fie-care romanu binesentitoriu candu vedemă că si poporul semte necesitatea inaintarei si dñă respoteri se năsticese pentru bunastarea naționali sale.

O astfelu de nisuintia nobila abunaséma

Besarabi'a erau la 1856 pe unu teritoriu cam de 814 mile patratre 383.885 de suflute de genul barbatescu si 331.387 de genul femeiescu. Prese totu cam 6,089.770.

Consangenitatea limbei romane cu cea latina la care se potu deduce forte multe evintite, bate numai de catu la urechi. Eea unele cuvinte: bun, domini, (domni) wjehrde (verde vre dlu autoru se scrie); rudschine (rugina); fag (fagu), etc. etc.

Plecă mai departe. O dolma de pamantu facuta peste niste lemn si ingradituri, de amendouă partile niste propte, adeca o ruda lungă, subire peste alte rudi subtiri, aceste facu pe calatoriu atinte că caletoresc peste o punte. Me apropiu de cas'a vatavului. Elu m'a observatu, mi ese in culina in eale, inchinându-se amicabilu mi deschide usi'a odaici, io intru in tren's'a. Vatavulu bolnavu, mi arata unu degetu umflatu se cóca. Unde sunt medicii? Nici unde-la tiéra, numai in departare de mai multe miluri in cetăti, si nespus de seumpă! Cum pote tieranulu se-i platosea pe ei si calea ce o facu pana la ei? Pe totie bunurile din Besarabia nu astăi apoteca, séu vr'unu lazaretu. In provinciele rusesti de la marea nordica se propasi-se mai departe. In fiecare septembra o data venia una medie din orasulu vecinu la tiéra si visită pe tieranii ce lu acceptau, adunandu-se de pin pregiuri.

Odată vatavului este mai spatioasa si mai inalta de catu cea mai sus descrisa din padure. Din plafondulu coloratu cu galbenu se arăta grindile ca in forma de depinse. Doi baiati cu-

e si faptulu imbucuratoriu despre care voiescă a face amintire.

Inca in lun'a trecuta s'a formatu aice o societate de lectura si conversare, alu carea scopu e a lati cunoștințe folositorie intre locuitorii comunei. Cugetu că nu e de lipsa se desvoltu influenti'a bona si salutară ce pote avé o astfelu de societate intr'o comuna. — Amintescu numai cumca la indemnarea bravilor economi G. Bogdanu si G. Marina cea mai mare parte a locuitorilor impreuna cu predelemnul preotu Avramu Popoviciu si zelosulu inventatoru Manasiu Popescu in frunte, s'a deoblegatu că voru sprinzi materialmente si spiritualmente acesta societate salutară.

In seurtu tempu s'a si adunatu sum'a destinata pentru spesele cele mai necesarie, si inca ni-a mai ramas de ni-am procurat si vre-o 60—70 de carti romanesce, — eari impreuna cu foile noastre ce le aveam si pana acum'a, se cutescu si se asculta cu cea mai viuă atentie si placere.

Statutul societatei inca nu sunt intarite de la locurile mai inalte, dar speram, că si acăstă se va intemplă catu de curendu, — era si pana atunci se tenu siedintele de regula in tōte dominele si serbatorile.

Dee ceriulu ca cu ocazia viitoră se vi potu scrie sciri imbucuratorie despre naintarea acestei societati, si dorim din totu susfletulu ca si din alte parti se audim asemene sciri imbucuratorie.

Paulu Bogdanu.

Temisiöra iuniu 1867.

Caletorindu la inceputulu acestei lune prin Logosiu, nu m'am potutu rabdă se nu cerneczu casin'a romanescă de acolo, cu scopu ca se amu convenire cu intilgintia Logosiului.

Acăstă s'a intemplatu in 2. iuniu, nainte de alegerea ablegatului in cerculu Oravitiei. Unul dintre domnii casinisti ca din intemplare facă intrebare: că cine va se fie candidatul romanilor din Oravitia? in a-deveru m'am sentit adencu superat, audindu, că acestu domnu nici atat'a nu se interesează de causele noastre naționale, ca se scie de tempuri celu putienu numele candidatului romanu si a nu dormi pana asiá dicendu in diu'a eea mai de pre urma. Dar ce se vedi? Responsulu, la care am fostu forte curiosu, mi-a umplutu inim'a cu adevărata indignație, vediendu că romanii, cari sunt mandri a se numi capii si conducatorii romanilor din Carasiu, si cari pe la anul 1861 in adevăr au si fostu recunoscuti de atari unulu dupa altulu declarara că: nu sciu! se va areta la diu'a alegerie!!

Sermana națională, cugetam in mine — si am lasatu loculu, unde afara de ómeni cu bune intenții mai convine si nepasarcă națională in tōte dilele! Poftim domnilor, unde e semtiul naționalu, daca nu cautati de intesele naționale, si de cele speciale a poporului

din Carasiu, ca convenindu de tempuriu, se conservatuti ca inteligiști: cine va fi mai arnici se represante cerculu Oravitiei? Cum si in ce modu va se procedeti ca alegerea candidatului se reșă foră indoiela? Tienut'ati in asta pri-vintia barem o conferintă? dat'ati svat' barem numai odata preotimei, si poporului romanu din cerculu Oravitiei despre agendele pentru alegere? Nemici, neci unu semnu de vietia năti datu.

Se alése de deputatu unu némtiu in cerculu Oravitiei cu majoritate romana eclatanta. Acestu deputatu va se reprezente acuma 3 ani de dile interesele noastre naționale in camera legislativa a Ungariei!

Voiți dora dloru a ve impacă cu imprejurările de astadi, ve incredeti in grafa celor ce guvernă astadi in catu neci nu astă de lipsa a mai fi reprezentati la dieta prin romani? Ori ce se ve tie voint'a, atat'a e constatatu, că lumea romana, va scă ce se judece de spre o inteligenția carea n'are atat'a potere morală, ca intr'unu cercu de alegere cu majoritatea romana se fie alesu de deputatu unu român. „Perirea ta din tine va fi Israele!“ dice scriptura, si dorere, că astadi acăsta sententia trebuie se o aplică la romanii inteligenți ai Carasiului.

Óre gandit'ati vre odata Dloru la acela, că dacă lasati poporul numai odata de predilecția strainilor, si nu-i dati sprințire in casu de lipsa, — lu demoralizati in atat'a, catu alta data, candu ati dorit se aveti folosu de sprințul si de votulu acelui popor romanu, nu va dă ascultare cuvintelor voastre?

Sev.

Langa Versietiu iuniu 1867.

(Unu scandalu din Versietiu. Ceva despre alegerea de ablegatu in Oravitia.) In diu'a de Constantin si Elena fui la Versietiu martore unui scandalu provocat de catru unu némtiu, precum se suna si se cam afirmă, din ura națională. Ca se me precăpa oo. cetători ai „Albinei“ si din alte locuri si tieri romane, trebuie mai antai si spunu cumca aici la noi nemti sunt cei ce jocă rol'a magiarilor (pentru că vedi bine magiari se gasesc forte putieni, in catu ceteve oficiale din comitatulu nostru alu Carasiului dueu lipsa totala de ei, o lipsa (? Red.) ce nu se va delatura de catu pote cu o imigratiune.) Acești nemti si facu bine pre magiarulu, cu intolerantia pentru alte naționalitati, ura, pretinsulu patriotismu fociu-ciardasiu-ciocanescu scl.

Era dura Constantin si Elena. In cathedral'a serbilor pontifică cu multa pompa eppulu Chengelatiu. Dupa s. liturgia, credinciosii, amesuratii datinci din alti ani, se pusera in miscare a merge cu procesiunea catru s. cruce din piatiu, si candu ajunsera pre langa cas'a magistratului unde erau adunati mai multi nemti, unulu din acești nemti incepă se strige

dou'a linia se esiste ca suplinitorie si scoli rusesti. Neprimindu-se limb'a romana in scola, se vede chiaru rusificarea, schimbarea sistematica a natiunei romane in natiunea ruseasca. Intre alttele parintii cam de odata nu sunt siliti a-si trimite baiatii la scola. Mai antai se face proba si incercare en scolile. Ca onorariu preotului si clisariului pentru inventarea baiatilor, parintii acestor'a li arăcate o bucată de pamant. Unu pruncu de 13 ani care cercetase scol'a 6 luni de dile, lu provocai se ectesa si se scrie ceva. Cea d'antain o soiù binisioru, era scrisoarea de mana, pe care mi o conservai de suvenire, arăta litere grise, curate. Aceasta limb'a rusescă, pote că va indemnă pe tieranu se cultive si pe cea romanesca, de cumva la locurile mai inalte o astfelui de emulatiune ce purcede din indemnă propriu, nu se va dechiară de resculare.

Ginta romanesca séu cea romana de la resarit, de care deci se tenu si locuitorii din Besarabi'a, nu este de totu neinsemnată. In Ungaria numerău 540.000 romani; in Bucovina unde ei se numesc moldoveni, si in contra ruteni i numesc wolohy, si cari in apropierea riului Prutu, ce este riu romanescu sunt amestecati cu ruteni, — avemu 140.000; in Ardealu unde ei spre minune, occupa partea intrégu de spre apusulu tierii, cea mai mare parte de la medianopte si marginile de la mediadi, sunt 1,200.000; in confiniulu militarescu spre resarit, la tiermurile Muresului s.a.sunt 119.000; in Istria spre partea apusena de la Montemagiore, pre langa laculu Cepice sunt 1.500; in Moldova 1,500.000; in Romania 2,500.000; in

ratie privescu de langa unu coptoriu latu, io vré se li dău man'a, ci se retragu cu frica. Mam'a siede la piciorale patului, pe elu, cu piciorale in jos, si törce, asemenea si fică care a intiatupu unu batiu in marginica patului si resucessc fire de lana den fuiorulu ce se astă pe acelui batiu. In timpu de vîra se vedu famile pe strate umblându si torecendo. Fică este o fetita cam de 12 ani, are picioare găle, fine cam rotunde, dăub chice grise, blondine se intindu de la tempuri (ochii morți) pana la céfa unde se ascundu intr'unu coifu. Este imbracata intr'o camisia lungă pana la picioare, cosuta giuru in pregiuri cu o sarma rosie de lana, la urmieri este cosuta cu firu colorat. Faptură o bine formata, flesibila, frunta e tare, lata-rotonda, sub sprincenele delicate lucește doi ochi preț simili, veneti, dintii sunt de albătia orbitoră, se obșerva candu făt'a si-uda degetulu ce resucessc firul de tortu. Peste totu luatul Besarabi'a are abundantia mare de astfelui de dinti. La terguri de septembra si de anu, candu se aduna multe de tierani si tierane, se obșerva numai de catu aceste palisade frumosé, tari, albe ca eburneulu, si or-si-care Lady (este numirea cutarei dame frumosé in Anglia) ar admiră acăstă daca nu ar astă alta ce de admiranțu. Lipsesc inse pe fetile acestei schimbare, joculu colorilor. Fără arare ori se vede unu barbatu, famea, séu făta rosindu séu galbenindu. Materialulu spiritualu este prăputienu aprinditoriu, de catu se flacareze pe bucele fetii. La acăstă mica, permanenta miscare spirituala contribuie forte mamalig'a, o bucată cu putienu

sucu, potere si iritatii. Lacrami se vedu destule, dura presupunu că fatia cu boierulu sunt produpto arteficișe, pentru a-si versă mania. Si aici se astă scamne la pariciti odaici, in se sunt acoperite cu covoră. Eu apucu de coltiulu unui covor, vatavulu mi ajunge — pote fi pentru că se-mi arete avută lui — o plăpună de lana, bruneta, lungă de 6 coti, de 3 de lata si de unu policanu de grăsa, pe de asupra se astă, ca decoratiune, cercuri si sucuri de colori albi. Vatavulu sta naintea mea in caltuni mari, pana peste genunchi, ciocreci i stau in siolduri fara se fie acatiasi peste umori, camesi'a e deschisă la peptu, fara peptariu, unu cojocu completă imbracamintea. Pe unu brau de casa observu niscese pani rotunde, cople, de faina de secara cari, intrandu tieranulu in odaia, delocu i aducu a minte că se astă in cas'a vatavului. In coptoriu arde focu de aschii de lemn, muierea vatavului vre se gătescă cin'a. (Acum dlu autoru descerie form'a si pusetiunea coptoriului, apoi cum si spre co scopuri lu folosesc tieranii; aceste fiindu intocmai cum le au si romanii nostri pre aiurea, noi trecem peste ele. Traducat.) Vatavulu — incheia autorulu — mi oferesco malaiu molic care lu tacie cu o atia, si niciere. Dupa ce m'am restaurat cu acestea lucalea in derertru. O asemenea preambulare in tempu de ierna intr'o asemenea tiéra nu sternește o lume de idei precum preambularea lui Schiller; noi inceputi a cunoscăti tiéra si poporul; căci precum pe acăstă palma de pamant, asiá este si in intrég'a Besarabia."

